

LA PRESÈNCIA DE L'ORGUE A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL

Les primeres notícies d'aquest instrument musical les trobem al segle VII quan es van introduir a les esglésies de l'Europa occidental, encara que els seus orígens semblen ser més remots. No fou fins al segle X que va començar d'utilitzar-se per solemnitzar les celebracions litúrgiques. En trobem notícia per l'aportació de Gerbert d'Orlhac, després el Papa Silvestre II, per l'evolució d'aquest majestuós instrument musical quan va ser arquebisbe de Reims a finals del segle XI. No és que pretenguem referir-nos a la magnificència i qualitats auditives dels orgues. La intenció és donar a conèixer les notícies que trobem a l'Arxiu Parroquial referents a les instal·lacions d'orgues a l'església parroquial de Santa Maria. Les referències, que només són dues, corresponen al període de l'església barroca i als dos que es varen instal·lar al segle XIX².

A principis de l'any 1851, en Jaume Vilaró prevere i comensal primer de l'església parroquial, natural de Manlleu, amb el corresponent permís, va fer instal·lar un orgue a la tribuna que es trobava davant de l'altar de la capella del Santíssim, també coneguda com la capella fonda, amb la intenció que una vegada instal·lat i provat, en faria donació a la parròquia. El cost d'aquest orgue va ser de 650 lliures i el dia 2 de febrer de l'any 1851, es reuniren a la rectoria el llavors ecònom de Santa Maria, Tomàs Puigcarbó, l'esmentat Jaume Vilaró i els obrers de la parròquia Jaume Collell i Joan Prat. Mossèn Vilaró va expressar la seva voluntat de donar-lo a perpetuïtat per al servei parroquial, amb la condició de reservar-se el dret de presentar organista, dret que després de la seva mort, passaria a tenir el qui fos amo de la casa Vilaró

de Manlleu. També va fer constar que es reservava el dret de propietat sobre l'orgue sí alguna persona aliena a la parròquia se'n volgués apoderar.

Per la conservació i manteniment de l'orgue varen establir els preus que pagarien els particulars que volguessin solemnitzar litúrgiques i on no arribés aquest recapte, se'n faria càrrec la parròquia. En el mateix acte, l'esmentat Vilaró també fa donació de diferents ornaments i objectes litúrgics i els obrers es comprometen a fer construir un armari i un guarda-roba per a la conservació. De la donació i de tot el que és va pactar, se'n va deixar testimoniatge escrit que varen signar tots els presents.

Cap altre notícia tenim que faci referència a aquest orgue, tampoc sabem les qualitats tècniques de les quals estava dotat ni el volum de la instal·lació, encara que cal suposar-lo de petites dimensions. Però sí que ens atrevim a afirmar que la seva estada a la tribuna o al cor de la capella fonda no va arribar als 27 anys. La nit del 31 de desembre de 1877, un incendi va fer greus desperfectes a la capella fonda, la qual cosa va comportar un elevat cost poder-la recupera de nou, com també part de la nau central que en va resultar afectada.³ Per la importància de l'incendi, és fàcil endevinar que molt mal parat n'havia de sortir el joiell musical.

Va ser vint anys més tard, el 1897, quan la Junta d'Obra de l'església parroquial, que presidia llavors el rector Pere Torrent, va nomenar una comissió encarregada de recaptar fons per a l'adquisició d'un gran orgue. Abans, s'havia parlat amb el bisbe Morgades, llavors a la seu de Vic, el qual hi va donar el vistiplau. Es va nomenar una comissió que presidien els sacerdots de la parròquia, Antoni Munt i Xavier Pedrós, els quals van obrir una subscripció que va donar molt bons resultats, especialment de manlleuencs residents a Barcelona; també es van fer col·lectes durant les misses de la parròquia. Amb tot, però, la recaptació no va ser la prevista i membres de la comissió van aportar-hi 8.000 pessetes amb la condició que els obrers de la parròquia les tornarien en un termini establert, sense haver de pagar interessos. Es va pactar amb prestigiosos constructor d'orgues de Barcelona, entre els quals hi havia Pau Xuclà, i també es va decidir instal·lar-lo al cor de la nau central, lloc que va complaure plenament el senyor Xuclà.

La data per a la inauguració va ser el 14 d'agost de 1898, vigília de la Festa Major, una festa que no va ser gaire lluïda per la manca de feina a les fàbriques de la vila, algunes només treballaven tres dies a la setmana i en altres s'havien acomiadat treballadors i és prou sabut que algunes de les so-

cietats recreatives obreres tenien una important participació amb la parròquia i en l'organització dels actes de la Festa Major. L'orgue, però, ja estava instal·lat i les proves van ser del tot satisfactòries. El dia i hora anunciat l'església era plena per escoltar els sons d'aquell orgue a càrrec del mestre Eusebi Daniel, organista i compositor del Reial Conservatori de Brussel·les i professor d'orgue de l'Escola Municipal de Barcelona.

Tot i l'expectació entre els vilatans, aquests no superaven la d'un col·lectiu d'expert en la qüestió, que s'havia desplaçat a

Manlleu per escoltar les innovacions introduïdes pel constructor referents a la transmissió del so, unes peculiaritats tècniques només a l'abast d'aquest reduït col·lectiu esmentat. Donades les dimensions dels diferents elements de l'orgue, va caldre estudiar degudament la seva col·locació, cosa que va facilitar les generoses dimensions del cor. Va ser unànime l'opinió que l'església de Santa Maria de Manlleu posseïa un dels orgues més ben dotats dels existents llavors al país. Aquest orgue va estar en servei fins a l'any 1936.

Per acabar i també relacionat amb l'orgue, una pinzellada que ens farà memòria de dues benemèrites persones, una el manlleuenc Jaume Dachs, llavors canonge degà de la catedral de Barcelona, el qual va fundar un benefici d'organista per a la parròquia de Santa Maria. Només coneixem l'últim titular d'aquest benefici. El 26 de maig de 1911, en prenia possessió mossèn Josep Aulet i Fiol. Sabem que era fill de l'Esquirol i persona molt vinculada a Manlleu, pot ser que encara algú el recordi.

Lluís Coll i Espadaler

A la dreta, part de l'orgue instal·lat al cor de l'església en una foto del 1913.

Àlex Roca

¹ Vegeu *Gerbert l'organista*, treball del doctor Eudald Maideu, publicat a «Vitel·la. Butlletí d'informació cultural de Ripoll», corresponent al mes de novembre de 1999.

² Vegeu a l'Arxiu Parroquial, ref. A/7, Elecció d'obers i administració de l'obreria (1699-1935).

³ Vegeu *El Manlleu del segle XIX* d'Esteve Gaja i Molist, pàg. 101. Any 1983.

SANTA MARIA

MISSES

Dilluns 19, a les 9: Teresa Dot Pujal. **Dimarts 20**, a les 9: família Tordera. **Dimecres 21**, a les 9. **Dijous 22**, a les 9: Josep M. Franquesa. **Divendres 23**, a les 9: esposos Fabrè Comas i fill Manel. **Dissabte 24**, a les 20: Jaume Castañé Casellas. **Diumenge 25**, a les 12: família Madirolas Bertrana; Pere Godayol Pujol (10è aniv.).

REUNIÓ DE PARES DELS NENS I NENES QUE FARAN LA PRIMERA COMUNIÓ

Serà el **dimarts** de la setmana que ve, el **dia 27** a dos quarts de 9 del vespre.

MISSA FAMILIAR

Dissabte 24 d'abril, a les 8 del vespre missa familiar amb els infants de la catequesi. Serà la darrera missa familiar d'aquest any. Aquest any les primeres comunions seran durant els mesos de maig i juny. I algunes també al juliol.

GRÀCIA

MISSES

Dissabte, 24, a les 19. Jaume Tubau. **Diumenge 25**, a les 11: es-

posos Vicenç i Montserrat; Jordi Escalé i Mercè Sala; Vicenç i Magdalena i Ramon.

SANT PAU

MISSES

Dilluns 19, a les 19: donants. **Dimarts 20**, a les 19: donants. **Dimecres 21**, a les 19: donants. **Dijous 22**, a les 19: donants. **Divendres 23**, a les 19. **Dissabte 24**, a les 18: família Parramon i Maria Serra. **Diumenge 25**, a les 10.

PROCLAMA MATRIMONIAL

Sergio Prieto Oviedo amb Meritxell Penina Basco de Manlleu.

**Càritas
Manlleu**

**TRUCA
A LA PORTA**

Fes el teu ingrès al compte de Càritas Manlleu
ES63 0182 9784 7002 0004 5674